

G7 Σύνοδος Κορυφής: Diplomacy is Back?

Γιώργος Δημάκος, Ερευνητής ΙΔΟΣ

Η σύνοδος κορυφής των G7 στην Κορνουάλη έληξε και το κοινό ανακοινωθέν των επτά ηγετών των μεγαλύτερων και ισχυρότερων οικονομιών του κόσμου έφερε λίγες μόνο εκπλήξεις.

G7: μια μικρή ομάδα

Οι G7 προήλθαν από ad hoc συναντήσεις των υπουργών Οικονομικών των ΗΠΑ, Ηνωμένου Βασιλείου, Καναδά, Γαλλίας, Γερμανίας, Ιταλίας και Ιαπωνίας και η πρώτη συνάντηση κορυφής πραγματοποιήθηκε το 1975¹. Τα αποτελέσματα της συνάντησης είχαν αναδείξει την ανάγκη προσέγγισης των μεγαλύτερων και ισχυρότερων κρατών και συντονισμού των προσπαθειών τους στο παγκόσμιο σύστημα. Από την πρώτη στιγμή, βάση της συνεργασίας υπήρξε η κοινή τους πίστη στη φιλελεύθερη δημοκρατία και την ελεύθερη αγορά. Το 1977, εκπρόσωποι της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΚ) κλήθηκαν να συμμετέχουν ως παρατηρητές στις συναντήσεις του G7. Σύντομα, θεσμοθετήθηκε μια κυλιόμενη προεδρία ανάμεσα στα μέλη και από το 1981, η παρουσία της ΕΚ έγινε μόνιμη. Το 1997 προσκλήθηκε να συμμετάσχει για πρώτη φορά η Ρωσία και η σύνοδος μετονομάστηκε σε G8. Η συμμετοχή της Ρωσίας διήρκεσε μέχρι και την περίοδο των εντάσεων στην Ουκρανία. Η προσάρτηση της Κριμαίας ανάγκασε τα άλλα επτά μέλη να λάβουν δράση και να προχωρήσουν στην αποπομπή της Ρωσίας από την Σύνοδο του 2015. Μέσα στα χρόνια, το πλαίσιο των συζητήσεων διευρύνθηκε και στα διεθνή ζητήματα.

Στην ημερήσια διάταξη προστέθηκαν επίσης και τρόποι αντιμετώπισης παγκόσμιων κρίσεων, όπως η επιδημική κρίση του AIDS/HIV, η προσφυγική και μεταναστευτική κρίση αλλά και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Τα ζητήματα της συνόδου των G7

Οι συζητήσεις της φετινής συνόδου² υπό Βρετανική προεδρία επικεντρώθηκαν κυρίως στην αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID-19, στις εξελίξεις της διεθνούς οικονομίας, στην επιβολή εταιρικού φόρου και στις δραστηριότητες της Κίνας.

Πανδημία και Οικονομία

Η οικονομική κρίση που προκλήθηκε ως άμεσο αποτέλεσμα της πανδημίας είναι σημαντικά μεγαλύτερη από την παγκόσμια κρίση του 2008 και η κρίση αυτή βρίσκεται ακόμα σε έξαρση. Τα μέλη στη σύνοδο των G7, όπως ήταν φυσικό, επικεντρώθηκαν στην ανάλυση των επιπτώσεων της πανδημίας και στην αναζήτηση κοινής γραμμής για την αντιμετώπισή της. Στο κοινό τους ανακοινωθέν υπογράμμισαν ότι κανένα κράτος δεν είναι ασφαλές εάν όλα τα κράτη δεν είναι ασφαλή. Υπογράμμισαν ωστόσο, με έμφαση, ότι τάσσονται υπέρ της πολυμέρειας και της ενίσχυσης των διεθνών οργανισμών. Έθεσαν ως άμεσο στόχο της επόμενης χρονιάς τη δωρεά επτακοσίων εκατομμυρίων εμβολίων σε χώρες του τρίτου κόσμου. Το μέγεθος της δωρεάς, αν και σημαντικό, είναι μειωμένο κατά τριακόσια εκατομμύρια από τον προσδοκώμενο στόχο της Βρετανικής Προεδρίας.

Τα μέλη δεσμεύτηκαν, επίσης, να υιοθετήσουν μέτρα για την προετοιμασία των συστημάτων υγείας και της παγκόσμιας κοινότητας για καταστάσεις, όπως η πρόσφατη πανδημία, που μπορεί να παρουσιαστούν στο μέλλον. Σημαντική εξέλιξη ήταν και η δέσμευσή τους για την διεξαγωγή ανεξάρτητης έρευνας για την προέλευση του ιού. Η Κίνα αρνείται σθεναρά τη διεξαγωγή μιας τέτοιας έρευνας μέχρι τώρα.

Οι G7 αναγνώρισαν την ανάγκη να ανταποκριθούν στις τεράστιες απαιτήσεις της πανδημίας με τρόπο που θα επιτρέψει

¹ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/international-cooperation/international-organisations/g7_el#roleoftheg7

² <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2021/06/11-13/>

ανάκαμψη όλων των οικονομιών. Ειδική σημείωση και αναφορά γίνεται στα προγράμματα ανάκαμψης που συνέταξαν οι κυβερνήσεις, που αγγίζουν συνολικά τα δώδεκα τρις και αποτελούν απόδειξη της δέσμευσης που ανέβαλαν για την ανάκαμψη των οικονομιών τους. Υφίσταται, πάντως, φόβος ότι η πανδημία θα εντείνει τις ανισότητες μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των αναπτυσσομένων οικονομιών.

Ο εταιρικός φόρος

Η πιο ενδιαφέρουσα εξέλιξη ήρθε από την πρόταση για επιβολή ελάχιστου εταιρικού φόρου της τάξης του 15% ανά κράτος, η οποία συνοδεύτηκε από μια ιδιαίτερη δήλωση – κάλεσμα για ανατροπή ενός καθεστώτος “race to the bottom” (ο διεθνής ανταγωνισμός για χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές) που διήρκησε σαράντα έτη. Ωστόσο, ενώ η πρόταση έγινε δεκτή με πανηγυρικές δηλώσεις από την πλειοψηφία του πολιτικού κόσμου των μελών, το City του Λονδίνου έσπευσε να ζητήσει εξαίρεση από το καθεστώς από την κυβέρνηση Τζόνσον προκαλώντας ένα κύμα αντιδράσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο και υπονομεύοντας έτσι την δήλωση των υπουργών οικονομικών μόλις μερικές ώρες από την στιγμή της έκδοσής της.

Η Κίνα και το παγκόσμιο σύστημα

Στον τομέα της οικονομίας αλλά με το βλέμμα στραμμένο προς το πεδίο της εξωτερικής πολιτικής ήταν και η αναφορά στην καταναγκαστική εργασία/δουλεία. Οι συμμετέχοντες δεσμεύτηκαν για την πλήρη εξάλειψη οποιασδήποτε μορφής καταναγκαστικής εργασίας συνδέοντάς την με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το σεβασμό των κανόνων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ). Η ΔΟΕ έχει υιοθετήσει συγκεκριμένη σύμβαση από το 1930³. Η σύμβαση αυτή επικαιροποιήθηκε το 2014 στο Παγκόσμιο Συνέδριο Εργασίας και αντικαταστάθηκε από το Πρωτόκολλο για την

Καταναγκαστική Εργασία. Ωστόσο, έχει υπογραφεί και επικυρωθεί από μόλις πενήντα δυο κράτη. Η Κίνα βρίσκεται στο μικροσκόπιο για την χρήση μεθόδων καταναγκαστικής εργασίας, γεγονός που έχει δημιουργήσει ένταση στη σχέση της με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Στο πλαίσιο της συνόδου των G 7 στο επίμαχο ζήτημα, η Άνγκελα Μέρκελ ξεκαθάρισε ότι η όποια σινο-ευρωπαϊκή συμφωνία θα μπορεί να καταστεί ρεαλιστική προοπτική μόνο στην περίπτωση που το Πεκίνο προχωρήσει σε μια ριζική αναθεώρηση της τωρινής του στάσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Άλλο κομβικό σημείο για τις σχέσεις με την Κίνα αποτέλεσαν οι εξελίξεις στον ψηφιακό χώρο. Οι ηγέτες αναγνώρισαν τη σημασία της οριοθέτησης του ψηφιακού χώρου, της προστασίας των δεδομένων και τη σχέση του 5G με τις αλυσίδες παραγωγής. Το σημείο αυτό ήταν εξαιρετικά σημαντικό για τις ευρωπαϊκές χώρες της συνόδου και την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που έχουν ιδιαίτερη ευαισθησία σε αναφορές για την προστασία δεδομένων και την σύνδεσή τους με την οικονομία. Η εν λόγω αναφορά συσχετίζεται άμεσα με την Κίνα, η οποία βρίσκεται σε διαρκή άρνηση να οριοθετήσει τον ψηφιακό χώρο της και να δεσμευτεί στην προστασία των δεδομένων των χρηστών.

Πρόσθετα ζητήματα

Στο ανακοινωθέν υπάρχει αναφορά και σε άλλα δύο σημαντικά ζητήματα: την κλιματική αλλαγή και την ισότητα των φύλων. Τα περιβαλλοντικά ζητήματα εμφανίστηκαν ξανά μετά από μια περίοδο τεσσάρων ετών άρνησης των ΗΠΑ να δεχτούν ακόμα και να συζητήσουν το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής. Οι ηγέτες δεσμεύτηκαν εκ νέου να υλοποιήσουν τους στόχους που έχουν τεθεί για την κλιματική αλλαγή, την οριοθέτηση των ρύπων καθώς και για την στήριξη της Συμφωνίας του Παρισιού.

Η ισότητα των φύλων, συνδέθηκε άμεσα με την πανδημία και την αποδεδειγμένα άνιση

³ https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEX-PUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:3174672:NO

επίδρασή της στα φύλα.

Οι εξελίξεις στη διεθνή κοινότητα: Diplomacy is Back

Αναφορικά με τα θέματα της διεθνούς πολιτικής, οι G7 αναφέρθηκαν στη Ρωσία μόλις μια φορά και κάλεσαν και πάλι τη ρωσική κυβέρνηση σε διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Ουκρανικού ζητήματος. Αναφορά έγινε και στην Λευκορωσία και για την πρόσφατη κρατική αεροπειρατεία σε ευρωπαϊκό αεροσκάφος. Οι G7 δήλωσαν ξεκάθαρα την ανάγκη για αποκατάσταση της δημοκρατίας στην Μυανμάρ στην οποία έχει εγκαθιδρυθεί στρατιωτικό καθεστώς.

Σημαντικό μέρος του ανακοινωθέντος αφιερώθηκε στην έντονη διεθνή δραστηριότητα που αναπτύσσει η Κίνα, τη Νο1 προτεραιότητα των ΗΠΑ. Αν και δημοσιογραφικές πηγές ανέφεραν δυσaréσκεια από την αμερικανική πλευρά λόγω της προσδοκίας για μια πιο σκληρή δήλωση κατά της Κίνας, ήδη στο κείμενο παρατηρεί κανείς πολλαπλές αναφορές, το Πεκίνο έσπευσε να υπενθυμίσει ότι οι G7 είναι μόλις επτά κράτη και δεν αντιπροσωπεύουν παρά μόνο το 1/10 του παγκόσμιου πληθυσμού.

Στα θετικά της συνάντησης είναι ότι η Σύνοδος αποτέλεσε το πρώτο βήμα της νέας προσπάθειας

των ΗΠΑ να μπουν στο κέντρο του κάδρου του παγκόσμιου παιχνιδιού. Αν και οι διατλαντικές σχέσεις παρατηρείται ότι είναι πλέον στενότερες μεταξύ των δύο πλευρών του Ατλαντικού, η σκιά των τελευταίων ετών θα απαιτήσει καιρό για να διαλυθεί και απαιτείται πρόσθετη προσπάθεια από τη μεριά της Ουάσιγκτον. Κομβικό σημείο στη βελτίωση της σχέσης ΕΕ – ΗΠΑ, ιδιαίτερα στο ζωτικό πεδίο των εμπορικών συναλλαγών, αναμένεται να είναι η στάση του Λευκού Οίκου στο ζήτημα της τήρησης των όρων του Brexit (διατήρηση των ανοιχτών συνόρων Βορ. Ιρλανδίας και Δημοκρατίας της Ιρλανδίας) και του περιεχομένου μιας πιθανής εμπορικής συμφωνίας των ΗΠΑ με το Ηνωμένο Βασίλειο. Το ζήτημα αυτό φαίνεται ότι ήταν από τα πιο πολυσυζητημένα στο περιθώριο της φετινής Συνόδου G7 της Κορνουάλης.

Διάγραμμα: G7 προτεραιότητες

